

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația  
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La  
publicări repetate după  
invoială

# Unitatea

 din CLUJ.  
 M. 106 1940  
 EXEMPLAR LEGAL.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de  
publicații al Trib. Târnava-Mică  
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei  
Pe 6 luni . . . 100 Lei  
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

## In fața necunoscutului

Cel mai tânăr fiu al lui Cronos, anul 1939, a sosit la noi învăluit în ceață. Nici o trăsătură de pe fața-i de sfinx nu tradează intențiile cu care vine, surprizele ce ne pregătește. Și ce n'am da să-i putem smulge vălul și să-i ghicim taina!

Curioasă și născocitoare, mintea bate stăruitor la porțile necunoscutului. Face combinații și prognosticuri. — Din nenorocire, după legile și puterile ei judecând, pe plan omnesc rămânând, perspectivele ce se deschid nu sunt de loc liniștitoare. Dacă anul 1939 e fiul și nepotul înaintașilor săi răposați, va trebui să secere ceea ce i-au semănat părinții. Moștenește imense culturi de tunuri și de avioane, de bombe și de gaze asfixiante; mai depozite de uri și de sfășieri inter și intranaționale; o mare fierbere și mare neînțelegere și mare neliniște în toate continentele. Pretutindeni răboaie și vești de răboaie.

Creștinul însă are, lângă rațiune, și un alt ochian cu care privește adâncurile lumii și vârtejurile vieții. Lumina credinței îi deschide zări mult mai vaste și îi asigură puncte de odihnă liniștitoare.

În filiațiunea vremilor și evenimentelor nu stăpânește legea eredității necesare și mecanice. Filmul universului e regizat de alte mâini și după alte planuri decât cele văzute de biata minte omenească. „Lucrurile mari — spunea Sfântul Părinte dela Roma — sunt în mâini bune: în mâinile lui Dumnezeu!” Iată răsădirea și tăria noastră. Este absolut sigur, că mâine ca și astăzi, suntem cu toții și cu totul în mâna lui Dumnezeu. Mână de Părinte, care le îndreaptă toate cu iubire de Tată. Cu certitudine: spre binele nostru. Nu trebuie decât să ne vrem și noi binele ce ni-se oferă.

Din acest punct de vedere evenimentele în sine, oricare ar fi, n'au nici o importanță. Important este cum le așteptăm, cum le purtăm, cum le biruim noi. Nu piesa este importantă nici rolul ce ni-s'a rezervat; ci felul cum jucăm rolul încredințat este vrednic de laudă ori de pedeapsă.

Toate acestea știindu-le, privim senini în fața sfinxului. Drumul nostru e limpede: speranță, rugăciune, muncă. Acesta e drumul credinței și al datoriei creștine. Mergând pe el, vom avea pace în suflete și vom fi semănători de pace, de încredere, de senin în afară. Și vom ieși biruitori oricare ar fi valurile ce vin peste noi.

Cine știe, dacă gândul lui Dumnezeu nu este ca tocmai din haotica agitație a mâniei de astăzi să rodească divină promisiune a mării uniri?! Pe plan internațional, ca și în lăuntrul țării și — mai ales — în Biserica sa, în care suntem cuprinși și noi, nația românească! Pentru aceasta — Domnului să ne rugăm!

## Piatra de temelie

Observații și sugestii pentru o mai desăvârșită pregătire  
ascetică a clerului tânăr

de Preot Vasile Lupu

La orizontul preocupărilor ce se abat zi de zi peste Biserica noastră, se desprinde tot mai stăruitoare și mai luminoasă problema seminarilor, vocațiilor preoțești și monahale. Și cum cu toții suntem convinși că aceasta e problema capitală, piatra de temelie a unei biserici, credem că e bine, să se stăruie cât mai mult asupra ei, ca să i-se dea o deslegare rodnică și temeinică. Căci, dela rezolvirea înțeleaptă a acestei probleme atârână întreg rolul și viitorul Bisericii noastre, în mijlocul neamului nostru, și'n sânul Bisericii Universale.

În prezent simțim cu toții această cerință imperioasă: la vremuri noi oameni noi! Orizontul lumii și al neamurilor e tot mai sombru; trăim par'că cu toții în ajunul unui mare cataclism care amenință să se deslănțue. Faptele din sânul Bisericii Catolice și persecuțiile împotriva ei ne prevestesc, pare-că, cât mai apropiată clipa, când furiile răului se vor deslănțui nebune și aprinse, pentru a cerne și distruge în jocul lor furios și satanic credința și iubirea curată a oțtelor Bisericii Domnului, și temelile creștine ale civilizației omenești.

Oare dacă într'atâtea țări și neamuri, războiul satanic este'n plină desfășurare, noi vom fi mereu scutiți? — Ar fi o credință prea temerară!

Se impune deci ca și noi să fim pregătiți pentru orice încercări ce s'ar abate peste noi. Și mai ales, conducătorii Bisericii Domnului trebuie să fie mai căliți și mai încălziți decât orișicând, în atelierele harice ale Spiritului Sfânt.

Și cum problema unei reforme în viața clerului și seminarilor noastre e deschisă, de armele sufletești trebuie să se țină neapărat seamă. Trebuie ca'n educația tinerilor leviți să turnăm cultura sufletească genuină, care a aprins pe apostolii și sfinții Domnului de Iubirea lui Dumnezeu și de jertfirea totală pe altarul acestei iubiri.

Teologia ascetică sau școala sfinților, trebuie așezată ca piatră de temelie la reforma noului seminar. Necesitatea ei se impune cum nu se poate mai imperioasă. Vrem vocațiuni monahale, preoți jertfiți cu totul Bisericii și sufletelor? Cum îi vom avea fără a-i deprinde în arta menită de a-i conduce la acest scop? Ignotti nulla cupido.

Și'n privința aceasta, noi avem în seminarile noastre o mare lacună. Ne plângem mereu de lipsa vocațiilor, calculându-o aceasta în sens numeric, fără a contempla problema în fațada ei reală: criza e de calitate, și nu de număr! Răul provine în primul rând

din lacuna enunțată mai sus: *insuficiența educației ascetice!*

Să ne întrebăm: câți din tinerii leviți, cari ies an de an de pe băncile seminarilor noastre, își aleg pentru viață calea de jertfă și de renunțare totală la sine-însuși, îmbrățișând celibatul ori călugăria? Răspunsul, sunt sigur, că-mi va da dreptate: o minoritate cum nu se poate mai disparentă.

Vina e a lor? Nici decum. Nu sunt nici mai buni nici mai răi decât colegii lor din alte seminariile catolice. E acelaș aluat tânăr pe care-i poți modela și preface, după metoda și capacitatea filierelor sufletești prin care sunt trecuți.

Ori a profesorilor? Desigur, educatorii lor sunt chemați, de a-le turna în suflete nu numai știința, dar și pietatea: și mai presus de toate iubirea sublimă față de această vocațiune divină, a cărei aureolă, privită prin ochii credinței, se'nalță mai presus decât cununile de glorie ale ingerilor și sfinților din cer.

Dar la noi, zic, avem o lipsă programatică. Pe când celelalte discipline teologice își au catedrele lor, știința sfinților e un fel de cenușotcă, strămtorită în cadrele alor 15 minute dimineața și 15 seara, în cursul cărora se țin scurte meditații ori conferințe sufletești; când de altfel sufletele și mințile sunt prea încărcate cu o mulțime de impresii și cunoștințe de peste zi, și poate acoperite ca'ntr'o negură mai groasă ori mai subțire din valul chinuitorului Morfeu. Iar peste an, abia se bucură 4—5 zile de adevărate reculegeri sufletești sub forma exercițiilor spirituale. Atât. Iar dacă e vorba de-o viață interioară mai intensă, de-o adevărată disciplină sufletească, nu arareori ne este dat să auzim: asta e pentru mănăstiri și călugări. E o părere ce am auzit-o, nu odată. Ca și cum perfecțiunea ar fi un brevet al călugărilor, și ca și cum fiind preot de mir nu ai fi obligat la aceeaș sfințenie. Iată însă, că sf. Biserica, prin glasul sf. Toma, e de altă părere: „slujba preoțească, pentru prerogativele sublime la cari te înalță, cere o sfințenie cu mult mai mare decât cea a călugărului simplu”. Călugărul simplu e obligat la sfințenie prin voturile pe care le face. Dar oare prerogativele sublime ce le are preotul asupra corpului mistic a lui Isus Hristos nu cer o sfințenie cu mult mai mare, decât aceea la care se obligă călugărul simplu prin voturile sale?

Evident, călugărul preot este obligat la desăvârșire și prin voturile ce le face. Dar oare aceste voturi, bine'nțelese, sunt lanțuri,

ori mai de grabă arlpi care-l ajută, de a se apropia și înainta cât mai îngrabă spre Ideal?

Cum procedează Ordinele religioase la pregătirea monahilor preoți? Știm că le impun minimum 2 ani noviciat, în timpul cărora sunt inițiați și desăvârșiți în tainele Teologiei ascetice. Urmează apoi cel puțin 4-5 ani studii filosofice și teologice. Intreagă viața, reguli stricte și practice de viață sufletească: meditație, ore canonice, lectură spirituală, examinarea zilnică a conștiinței, etc.

Novă? O obligație vagă și generală, fără prescripții concrete și practice, cum e spre ex. în Biserica latină. Avem 3 zile conferințe-meditații la 3 ani, și'n urmă cu libertatea de-a activa și lucra în parohie fără nici un control serios, știut fiindcă protopopii, având și parohii și multă cancelarie, nu pot exercita acest control. O adevărată libertate vovodală!

Simțindu-se străin și lipsit de-o direcție sufletească sigură, un confrate mai anii trecuți se și'ntreba, într'un articol din „Unirea”, ce să facem? I-a răspuns puțin cam aspru un altul mai în vârstă: Ai învățat la școală pastorală; deci, ce reguli-ți mai trebuie?

Răspunsul a fost poate bun, dar incomplet. Confratele mai tânăr, punându-și întrebarea de mai sus, nu simțea lipsa unei crize de știință pastorală. Era linia și regula temeinică a unei vieți sufletești, bine încheiate, și fără de care preotul se simte străin și foarte năucit în fața unui ogor sufletească înțelenit și năpădit de toate puzerile răului.

Cred că, convinși de lipsa acestei direcții sufletești a luat ființă Asociația „Sf. Petru și Pavel”, cu reguli și îndatoriri practice de viață sufletească, reguli cari sunt minimumul, fără de care fiecare preot după 2-3 ani de pastorație își pierde toată bruma de viață interioară, ce și-a însușit-o în cei 4 ani de seminar.

Iată dar, în concret, ce cred eu că ar trebui făcut pentru a progresa în această direcție.

I. Să se creieze la cele trei Academii teologice, cari le avem, câte-o *catedră de teologie ascetică*. Care să fie încredințată, întrucât numai se poate, unui preot-călugăr. Ori cel puțin directorului spiritual, și care să

fie astfel deslegat de orice catedre și obligații, având-o pe aceasta singură: de a-și întrebuința toate forțele sufletești și morale pentru a iniția, introduce și desvolta sufletele viitorilor apostoli în tainele științei sfinților.

Să nu ne fie frică că prin aceasta vor pierde celelalte discipline teologice. Dimpotrivă. Căliți fiind tinerii leviți în Atelierele spiritului sfânt, vor studia și celelalte ramuri ale teologiei nu numai din obligație școlară și pentru examene: ci din pasiune față de tot ce e în legătură cu Dumnezeu, și opera răscumpărării Lui, între fiii oamenilor.

II. Dacă monahii fac anual câte 2 săptămâni *reculegeri sufletești*, și dacă'n preajma depunerii voturilor le fac o lună, n'ar fi oare bine ca și clericii noștri să-le facă cel puțin 2 săptămâni la an? Iar la terminarea anului ultim, ca pregătire pentru hirotonire, o lună încheiată? Și încă în mănăstire?!

Va fi poate prea mult? Niciodată, pentru o taină atât de mare!

Vrem ca preoțimea noastră să păsească pe drumuri noi. Să fie gata pentru a înfrunta orice jertfe și lăpădări de sine, sub steagul biruitor a lui Isus Hristos.

Ei bine; să punem cauzele și vom avea efectele.

Temelia: Teologia ascetică = școala sfinților = preoți și călugări apostoli. — Cu cât mai în grabă, cu atât mai bine.

## Anul nou — la Palat

În ziua de Anul Nou M. S. Regele a primit în audiență Corpul diplomatic străin acreditat în România, care i-a exprimat, după obicei, urările de bine și fericire pentru noul an. Purtător de cuvânt a fost Ex. S. Mons. *Andrea Cassulo*, Nunțiu apostolic, care este decanul Corpului diplomatic. A răspuns apoi M. S. Regele. Dăm mai jos textul celor două cuvântări importante.

### Cuvântul Nunțiuului Apostolic

SIRE; În cursul anului care a trecut, Corpul diplomatic a avut cinstea să exprime Maiestății Voastre urările sale în două ocazii solemne: cu prilejul Anului Nou și la data memorabilă a promulgării noii Constituțiuni. Atunci Maiestatea Voastră a putut să cunoască sentimen-

tele noastre față de Augusta Sa Persoană, față de familia regală. Astăzi suntem din nou în jurul Maiestății Voastre, ca să-I exprimăm respectuoasa noastră devoțiune și urările noastre pentru un an nou prosper și îmbelșugat.

Anul, care a trecut, a fost plin de gravă solicitudină pentru Maiestatea Voastră, dar n'aveți face plăcere să constatăm că urările, pe care noi le-am făcut, s'au realizat în totul. Provedența a ajutat în adevăr pe Maiestatea Voastră în îndeplinirea nobilei și înaltei Sale misiuni. Poporul român V'a înțeles și el a răspuns larg la apelul Maiestății Voastre. Cu colaborarea sa generoasă, Maiestatea Voastră a reînălțat starea morală și intelectuală a națiunii sprijinindu-se pe principiile religiei și ale autorității, — temelie unică a ordinii și a bunăstării sociale.

Dar în vreme ce Maiestatea Voastră s'avea devotat acestei opere morale și naționale, inimă Sa a fost lovită de cea mai mare durere. Augusta Sa Mamă, Regina Maria, Suverana atât de iubită a Românilor, după lungi suferinți venit din depărtări ca să moară în mijlocul poporului Său, cu care a împărțit durerile și bucuriile. După acest mare doliu, care ne mișcat profund, am auzit zăngănitul unei grave amenințări de război, care putea să ne arunce într'o prăpastie de ruini și de lacrimi.

Curcubeul vestitor de pace a apărut pentru a ușura toate inimile și spre a ne da pace și acest bun așa de prețios, adevărat și singurul izvor de fericire pentru popoare și națiuni. Dar dacă printr'o favoare specială a Cerului s'a putut obține acest mare bun, noi trebuie toți să știm să-l păstrăm, fiindcă pacea, ca să fie durabilă, trebuie să se sprijine pe principii dreptății, milei frățești și pe o sinceră cooperare reciprocă. Numai astfel ne vom putea bucura mult timp de acest ideal, care, dacă este idealul tuturor, — este mai al idealul Maiestății Voastre și al poporului român, căruia îi place să caute fericirea și gloria în dragostea de pământul său, așa de bogat și de fecund, și în dragostea de cultura sa intelectuală și morală. Cu acest ideal, Maiestatea Voastră, — Ambasador Regal al poporului Său

## □ □ Foiața „Unirii” □ □

### Un argument „modern”

Pr. Dr. Ioan Stanciu

Cetitorii „Unirii” îl cunosc pe P. Ghia, de când cu eroismele, cu legendele și cu indulgențele orientale. (Fiind vorba de indulgențele orientale, sunt dator să mulțumesc P. Profeșcu pentru că mi-a refuzat revista „Biserica Ortodoxă Română”, căci de mi-ar fi dat-o, nu m'aș fi determinat la un drum mai lung și ași fi rămas cu colecția necompletată). — Dar mai este încă vreme ca să poată cunoaște și mai mult înțelepciunea P. Ghia.

Nu m'aș ocupa de cucernicia sa, dacă l-aș iubi mai puțin decât îl iubesc. Il iubesc, da, în Isus Hristos, care ne a dat porunca iubirii. Pentru mine e penibil însă că-mi refuză și convorbirea. — Să vedeți de ce e vorba:

A venit la mine, poate trimis ori netrimis, un elev al P. Ghia, însoțit de alți 3 elevi neuniți și de un al 4-lea, care era romano-catolic. Intre altele mi-a spus că P. Ghia are un argument modern pentru demonstrarea apodictică a bisericii adevărate a lui Isus. P. Ghia nu demonstrează adevărata biserica din cele patru note, sau din confruntarea tuturor punctelor doctrinale cu sf. Scriptură, sau din faptul că o biserică particulară a ieșit din cea uni-

versală; nu ci invers, din „*legenda întemeierii bisericii lui Mihai-Viteazul*”. Originalul acestei legende e slavon, e un manuscris și s'ar fi aflat în lavra Pecersca din Kiew. Curiozitatea m'a împins să caut și să aflu undeva textul acestei „legende” și l-am aflat în două cărți; dar nu știu încă cum se explică că nu e la fel redat în ambele cărți. În o carte autorul începe chiar așa: „În legătură cu domnia ardeleană a lui Mihai Viteazul s'a format o *legendă*, pe care învățatul mitropolit al Kiewului, Petru Movilă, a flnut s'o transmite posterității prin una din însemnările sale”. Oricum ar fi redat textul acestei legende după acel manuscris, e vorba în ea de edificarea bisericii din Alba-Iulia pentru mitropolie, care biserică a fost zidită de Mihai Viteazul. Se zice că Latinii nu se învoiau nici de cum ca Mihai Viteazul să clădească biserică în Alba-Iulia. Mihai Viteazul însă le-a zis: „să-mi îngăduiți fără vorbă să zidesc biserica, dacă sfințind voi Latinii apă, ea s'ar strica, iar cea pe care arhiereul meu cu preoții săi sfințindu-o, nu s'ar strica”. Au primit Latinii, dar ci-că apa lor s'a stricat, iar cea sfințită de arhiereul Ioan dela Prislop cu preoții săi nu s'a stricat. Astfel Latinii din Alba Iulia au fost siliți să dea voie lui Mihai Viteazul să zidească biserică catedrală în Alba-Iulia. — Nu încercăm a dovedi dacă această legendă ar avea alt autor decât mitropolitul Petru Movilă, și pusă numai sub numele lui pentru a fi demnă de crezare, nici nu încercăm

a dovedi că ar fi chiar opera lui Meletie Svirigul, care a falsificat doctrina catolică a lui Petru Movilă, cu toată împotrivirea lui Petru Movilă, care chiar după falsificare a redat-o în a II-a ediție doctrina sa proprie; nici nu încercăm a dovedi că această legendă n'ar fi un argument apodictic pentru demonstrarea P. Ghia. Din contră rugăm chiar pe P. Ghia să continue a propune mai departe acest argument modern, căci e interesant în felul său legendar. Țin să mulțumesc și elevului P. Ghia, care mi-a ajutat să-mi îmbogățesc cunoștințele, ca să nu rămân mai ignorant, decât aș fi rămas.

### Pe drumuri cari duc la prăpastie

Simptome rele, impresii dintre cele mai rele și mai dezolante culegem pe zi ce trece. Dacă va crește imoralitatea, dacă va crește ateismul ce vom deveni?...

Da, este dezolant, și pentru că să nu spunem, că viitorul ce se intervede e întunecat? De multeori stai să cumpănești ce e de făcut. Și tot cumpănim, pe când răul crește. Și te examinezi că oare să fie aceste impresii un val de pesimism? Dar oricum le socotești iese că judeci real.

1. Contra ideilor cari sapă temelile vieții creștine și contra dușmanilor noștri nu putem pune o idee mai puternică decât aceea,

— s'a dedicat, într'un spirit de nobilă inspirație, să coopereze la consolidarea păcii.

Insfârșit, cu inima plină de nădejde într'un viitor bine cuvântat, — noi rugăm respectuos pe Maiestatea Voastră să binevoiască a accepta, în această zi frumoasă, omagiile și urările noastre cele mai sincere și calde, cu credința că Atotputernicul va veghea întotdeauna asupra Augustei Sale Persoane, asupra fiului Său preatubit, care se înalță în floarea vârstei către viața publică și asupra nobilei națiuni, care este mândră de a saluta în Maiestatea Voastră pe Șeful curajos, care o conduce cu înțelepciune și cu un spirit atât de cuprinzător către gloriosul său destin.

### Răspunsul Maiestății Sale Regelui

Excelență,

Vă mulțumesc din toată inima pentru atât de frumoasele cuvinte, pe care le-ați rostit și pentru caldele urări, ce le-ați făcut pentru Mine și pentru poporul Meu.

Năzuința generală de pace, despre care Excelența Voastră a vorbit în termeni atât de însufleșiți e, cum prea bine știți, politica tradițională a României. Nu ne vom da în lături, cum nu ne-am dat nici până azi, ca, urmărind apărarea drepturilor Statului și ale națiunii române, să contribuim prin toate mijloacele și cu toate forțele noastre la apărarea și întărirea păcii.

În acest gând, țin să exprim Excelenței Voastre urările, pe care le fac și Eu de Anul Nou pentru Excelența Voastră și colegii Excelenței Voastre din corpul diplomatic acreditat în țara noastră, ca și pentru prosperitatea țării lor și pentru pacea care trebuie să ne unească pe toți.

**Singur unitatea creștinismului ar putea mântui lumea.**

Dacă Europa este un haos, este pentru că este divizată din punct de vedere religios.

Creștinism național nu există, pentru că, ca pildă, la noi, nime n'ar putea susține cu demnitate că Hristos ar fi murit numai pentru noi românii. Dar nici creștinism „internațional” nu există; ci există numai unul singur care este pentru toate popoarele: cel Catolic.

2. Un mijloc puternic de a ne lupta contra desmășului ar fi ca să se formeze degrabă o societate de tineri și oameni entuziaști cari să pornească o puternică luptă antipornografică, prin manifeste, prin conferințe și prin alte mijloace potrivite. Noi nu trebuie să ne uităm la strălucirea fraților creștini, că ei nu pornesc această luptă; noi suntem datori să o facem, pentru că ar fi o rușine ca tinerii noștri să lase să cadă în prăpastie frații lor. Ar fi o rușine ca să lăsam ca surorile noastre să nu poată primi în post, o bucată de pâine neagră decât cu prețul de a călca virtutea sfintei curățenii. Să înmulțesc glasurile de groază pentru orologii ce le săvârșește o lume stricată. Să crească numărul celor ce vreau mântuirea Patriei noastre creștine!

Suntem slabi, suntem jigniți în ce avem cel mai scump, de valul imoralității. Soluție nu mai este decât „Revoluția”; revoluția morală socială creștină! Am fi bucuroși ca această luptă să o pornim împreună cu frații ortodocși. Un principiu în principiile de bază ale creștinismului ar duce decât la o înțelegere pe care noi o dorim. Munca noastră tot o vom începe cu rugăciune și entuziasm.

Felician M. Soran

## Innoiri în școala primară

Programă nouă — Datoriile omului și ale cetățeanului — Străjeria

În școala primară s'a introdus o nouă programă analitică. Și începând din luna Decembrie, se aplică în mod obligator. Învățătorii sunt chemați să-și formeze orarii noi, conforme cu noua programă și cu ordinele date în această privință.

Pe noi, preoții, acest fapt nu ne poate lăsa indiferenți. Ne interesează mai ales dispozițiile pe cari noua programă le are pentru religie.

Anume: În această programă, orele de religie se reduc la *una oră* pe săptămână. Aceasta e înnoirea principală ce se aduce religiei. În orarile de model cari însoțesc programa, aceste dispoziții sunt și puse în aplicare. Câteva exemple: Când învățătorul are una sau două clase dintre cele patru inferioare, religia e pusă Lunea dela 12—1 (orare pe jumătăți de zile), sau dela 3—4 (orare pe zile întregi), câte una, respective una jumătate oră de clasă. Când învățătorul are toate clasele inferioare (4), religiei i-se dau tot Lunea două ore, dela 10—12, câte una jumătate oră de clasă. Pentru clasele V—VI și VII, iarăș una oră pe săptămână (în comun). Când toate clasele (I—VII) le are un singur învățător, clasele I—IV au două ore Lunea dela 9—11, dintre cari în una se adaug Datoriile omului și cetățeanului; iar clasele V—VII au numai una jumătate de oră Marți după masă.

Decât: aceste dispoziții schimbă total rânduirea de până acuma în predarea religiei. Orele date prin noua programă sunt puține. Ce poate face preotul într'o jumătate de oră cu cl. V—VII la o școală cu un singur învățător? Și aceasta odată la săptămână. Chiar și cu două clase și una oră întregă, dar tot singură la săptămână? Când 10—15 minute sunt pentru recreație, alte 15—20 minute pentru chestionarea lecției trecute, ce mai rămâne pentru predarea nouilor lecții? Se mai pot face lecții după toate normele metodice? Și ce e mai principal: se poate preda întreg materialul prevăzut de programa religiei?

În ce privește anul școlar în curs, trebuie să ne gândim, că începând din luna Ianuarie până la finea anului, pentru clasele I—IV avem — în cel mai bun caz, nesocotind eventualele sărbători sau zile de repaos cari cad pe zilele cu religie — vre-o 20 ore, iar pentru clasele V—VII vre-o 12 ore, respective jumătăți de ore.

E necesară deci o comprimare a materialului și — în primul rând — îndrumări precise din partea P. Ven. Ordinariate, ca procedura preoției să fie unitară. Altcum, câți preoți atâtea schimbări: un haos.

Dar noua programă a învățământului educației moral-religioase așează și „Datoriile omului și ale cetățeanului”, câte una oră la săptămână. Aceste ore la cl. I—II și III-a se țin de preot, ca o anexă a educației religioase. Cu toate că materia de predat în aceste ore e arătată în programă, totuși aceste ore sunt spre mare folos. Căci le-am putea spune: ore de religie aplicată. Pentru sfaturile și învățămintele cerute de programă, se pot lua ca bază istorioare biblice. Doar și programa prevede povestiri. Dar și aici sunt necesare îndrumări precise, date — pentru a încunajura neînțelegerile — cu aprobarea autorităților școlare.

Tot noua programă, ziua de Joi a destinat-o întreagă străjeriei. În această zi totul se face conform indicațiilor Străjii Țării. Ori, în programul oficios dat dela centru, se prevede câte o oră de educație moral-religioasă, care până în prezent se face de comandantul străjer,

care e învățătorul. Să ceară frații preoți să li-se acorde lor aceasta oră. Vor face ei atunci educația religioasă, ei cari sunt chemați pentru aceasta. Și după normele și programul stabilit de Straja Țării. Acest program, după cum arată Buletinul oficios Nr. 3—4 din 1938, nu e altceva decât tot o aplicare a celor învățate la ora de religie. O arată aceasta frumoasele instrucțiuni cari privesc educația moral-religioasă care trebuie să o facă străjerii.

Organele străjerești aprobă bucuros aceasta, cum e cazul în jud. Someș, bineînțeles respectând — așa cum am spus mai sus — atât programul cât și dispozițiile străjerești.

Tot în cadrele străjeriei mai amintesc ceremonialul ridicării pavilionului, care are loc Luni dimineața. În programul acestui ceremonial e și explicarea unui text din sf. Scriptură. Dar, între textele sf. Scripturi „sunt unele cu anevole a se înțelege...” Și pentru a se încunajura unele erori de explicare, cari pot să ducă la sminteală, ar fi de dorit ca și aceste texte să le explice tot preotul, care a învățat să le înțeleagă și e competent să le explice. Și totul nu ține mai mult de 15 minute...

Aceste pentru preot vor însemna o încadrare în ritmul nou de viață, unde își va lua locul ca educator și reprezentant al Bisericii. În această calitate va sprijini din tot sufletul această armată albă a Regelui, făcând totul ca spiritul creștin să străbată fiecare cuibușor.

E adevărat că pentru a le face toate acestea, preoții vor avea un plus de oboseală. Vor trebui să-și îndoiască zelul. Mai conștiințioși în ținerea orelor și așa de puține. O mai mare legătură de dragoste cu copiii, doar e vorba de cei mici ai Domnului, cari trebuie cercați pentru a li-se da — acolo unde sunt — pâinea cea bună. Căci secerișul e mult și'n multe locuri, iar lucrătorii diferiți și nu întotdeauna cu adevărată chemare și dragoste către Domnul!

Pr. Cornel Papiu

**Valoarea ziarelor.** Profesorul univ. și membru al Academiei Române, d. I. Simionescu, are o seamă de observații juste în *Timpul* (23 XII-38) privitor la rolul cultural al ziarelor. Socotim că e bine să fie cunoscute și cetitorilor noștri barem unele din aceste observații. De aceea și reținem din ele cele ce urmează:

[...] E netăgăduit că dintre toate formele de tipărituri, la noi numai ziarul a prins, fără însă a avea răspândirea dorită și pentru el. Dar înseamnă mult, când se știe că un ziar se trage zilnic măcar în câte-va zeci de mii de exemplare, dacă nu peste sută pe mii. Înseamnă ceva față de cele trei mii de exemplare ale unei ediții obișnuite din cărți chiar de samă; defacerea lor complectă însă prea rar are loc în scurtul timp de o lună. Îndeobște nici într'un an nu se vând, cele mai multe.

Mărturisesc că în colindarea mea prin Țară, nu mi s'a întâmplat de cât foarte rar să văd un sătean intrând într'o librărie spre a cumpăra o carte; adesea mi-a fost dat să văd chiar sătențe păturind ziarul cumpărat la chioșc, pentru ca să-l ducă acasă.

[...] Tocmai din cauza mai intensei răspândiri, relative, a ziarului în toate stratele sociale de la noi, menirea lui nu ar trebui să rămâne numai informativă. Chiar dacă publicul cere faptele diverse, iar cerința lui trebuie să se țină'n seamă pentru viața materială a ziarului, e mare nevoie să se stabilească un plan metodic și variat, pentru ca ziarul să ajungă tirajului culturii naționale până'n adâncul ceții în care pătrunde ca o geană, prevestitoarea luminii celei înviorătoare.

Nu ajunge să fie îndeplinită forma prin numărul de Duminică, cu o pagină literară,

deoarece pentru cultura generală nu literatura e totul. Zilnic ar trebui să se picure, în mintea dornică, înțelegerea fenomenelor variate, arătate, prin știrile scurte. Viața e atât de complexă azi, încât întrebările dau năvală și la cel care a ajuns să-și dea seama, prin judecata proprie, de însemnătatea lor. Cine le-ar putea potoli mai ușor setea nu numai de a afla, dar de a înțelege, decât ziarul ce-i cade'n mână? Il cetește adesea dela capăt până la sfârșit. Câte un scurt folleton zilnic, scris pe înțelesul tuturor, de către oameni competenți, asupra unui subiect din orice domeniu al activității omenești și mai ales naționale, ar da ziarului o deosebită și istorică importanță culturală.

Dacă nu se poate ușor ajunge la îndeplinirea unui asemenea plan sistematic de infiltrare a părții trainice, constructive pentru cultura mulțimii, ar ajunge, ca prim pas, măcar referate cât de scurte, dar conștientios făcute, asupra lucrărilor de recomandat pentru mai tihnă cetire. Azi pare că există o dușmănie de concurență, nenalocul ei, între ziar și carte, deși cel dintâi prin favorabila conjunctură de răspândire, ar putea fi de mare ajutor la înțelegerea de folosire a cărții cu conștiințe folositoare, ieftină și bună...

## Știri mărunte

**ABONAMENT NOU.** Cu prețurile vechi, arătate pe frontispiciu, deschidem abonament nou la „UNIREA”, care își începe cu acest număr anul al 49-lea de viață. — Rugăm pe toți prietenii ei vechi să-i rămână credincioși și pe mai departe, străduindu-se fiecare nu numai să ne trimită fără întârziere costul abonamentului, ci și să ne câștige prietini și abonați noi (plătitori, firește!). Să fie convinși, că fac prin aceasta un serviciu cauzei mari în slujba căreia stă neclintită „UNIREA”. — O ultimă rugare către restanțieri: să binevoiască a ne trimite imediat sumele ce ne datorează, scutindu-se pe sine și pe noi de alte neplăceri, pe care nu le dorim.

**Veste-poveste.** Anumite gazete au umplut, de sărbători, lumea cu știrea că Sf. Părinte și-ar fi făcut testamentul și ar fi lăsat și îndrumări urmașului său. Vestea aceasta e desmințită categoric de către Vatican cu precizarea, în plus, că Papii n'au obiceiul să traseze căi pentru cei ce vor veni după ei, având fiecare Sfetnic ceresc, atâta vreme cât e la cârma corabiei lui Hristos în luptă cu valurile lumii acesteia.

**Mare dejun la Nunțiatură.** Ex. Sa *Andrea Cassulo* a oferit, Miercuri în 4 Ianuarie 1939, un dejun în onoarea dlui *G. Gafencu* ministrul afacerilor străine și a dlui *N. P. Comnen* care pleacă să-și ia în primire postul de ambasador al României pe lângă Sf. Scaun. Au luat parte la acest dejun, pe lângă cei sărbătoriți, d. ministru *P. Andrei*, prof. *S. Dragomir*, mareșal *Flondor*, *Mocsony*, d. rezident al ținutului *Buceci Gane*, ambasador *Grigorcea*, *Ionescu-Dolj* primpreședinte al Cons. Legislativ, gen. *Dombrowski* primarul Capitalei, precum și miniștri plenipotențiar ai diferitelor state străine din București. La șampanie, Ex. Sa Nunțul a spus calde cuvinte de elogiu la adresa dlui ministru *Gafencu* și și-a exprimat deosebită bucurie pentru numirea la Vatican a dlui *P. Comnen* care se bucură de înaltă considerațiune în cercurile Vaticanului. Astfel misiunea lui de a face ca „legăturile dintre România și Sfântul

Scaun să fie din ce în ce mai cordiale, mai strânse și mai rodnice”, este mult înlesnită. Nunțul urează ca să obțină, „pentru România, cel mai mare profit dela această autoritate morală care este Vaticanul”. — Răspunzând, d. ministru *Gafencu* a mulțumit pentru bunele cuvinte ce i-s'au adresat, ca și pentru buna primire ce i-a făcut întregul Corpul Diplomatic. „Rog îndeosebi pe Excelența Voastră — a adăugat — să creadă în desăvârșitul meu respect față de Ea și față de înalta idee pe care o reprezintă”. — *D. P. Comnen* își exprimă marea bucurie pentru misiunea ce i-s'a încredințat. E o fericire „să trăiești în Cetatea Eternă, în acea atmosferă de seninătate, unde consideri lucrurile sub specie aeternitatis”. De aceea va munci din toate puterile la apropierea dintre România și Sfântul Scaun. Inchină în sănătatea Sfântului Părinte *Pius XI*. — De încheiere, *Mons. A. Cassulo* a închinat în sănătatea *M. Sale Regelui Carol II*.

**Gest de rară marinositate.** Parohia noastră *Acăș* (eparhia *Orăzii*) a fost păstorită de p. *Grigore Pop* (acum canonic pens. în *Gherla*) între anii 1883—1894. Drept amintire, și spre mărirea lui Dumnezeu și bucuria credincioșilor de acolo, fostul păstor sufletesc al acășenilor a făcut o danie aleasă casei Domnului din *Acăș*: un iconostas superb, în stil bizantin, lucrat de sculptorul-pictor *Samuil Keresztesi*, pe prețul de 100.000 (una sută mii) Lei, sumă plătită în întregime de *Rvssm. Grigore Pop*. — Splendidă pildă ce ar fi bine să găsiască mulți-mulți inițiatori. (H.)

**Locale.** Duminica viitoare, a Leproșilor, va predica în catedrală p. *Teodor Megieșanu*, profesor la Școala Normală de băieți.

— După sf. liturghie de Anul Nou, profesorimea și slujbașii bisericești din *Blaj* s'au prezentat la *I. P. S. p. Mitropolit* să-i aducă omagii filiale și sincere urări de bine. În numele tuturor a vorbit *Dr. Victor Macaveiu*, prepozitul capitular, căruia i-a răspuns, mișcat, *Inaltul Ierarh*

**Ascultând glasul chemării.** Celebra teatralistă *Frieda Dierolf* a îmbrăcat deunăzi, în capela mănăstirii „*Santa Maria degli Angeli*” din *Fiesole* haina de monahie, primind și numele de *Sora Cecilia*. S'a născut în *Württemberg* din părinți protestanți și a fost instruită și educată în spirit lutheran. Studiind muzica, s'a ales din ea o excelentă contra-altistă și ca atare a rolat pe scena teatrală. Pe când era în turneu artistic prin *Elveția* s'a întâmplat ca într'o preumblare singuratică să aflu un rosariu. L-a ridicat, dar nu știa cum să-l folosească. Știa numai atâta că în lumea catolică este o devoțiune a rozariului în cinstea *Maicii Sfinte*. Și l-a păstrat cu toată venerația. Din acea zi *Frieda* s'a schimbat sufletește. S'a gândit mereu la *Maica lui Hristos* și la fericirea ce o dă credința. La *Fiesole* a venit bolnavă acum trei ani. Aci i-a venit ideea să devină și ea fiică a *Măriei*. — Și s'a făcut călugăriță catolică de strictă observanță.

**Două apostolate.** Vestitorii credinței în părțile celor ce zac în întunec și umbra morții nu numai că se ostenesc în vestirea cuvântului mântuirii, ci aduc servicii de neprețuit și științei. Așa e, între nenumărați alții, de de mult și de acum, și *P. Iosif L. Lucas S. I.* reintors de curând din *Insulele Filipine* în *Statele Unite*. Acest rob al lui Hristos a compus, cu greutate enorme, un dicționar strășnic al limbii *visnaya*, care se vorbește în *ostrovele Mindanao și Cebu*. Timp de mai bine de zece ani a fost adunat material lexical pentru acest dicționar ce conține peste 24.000 cuvinte de ale numite limbi.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

**Catehismul va fi filmat.** Arhiepiscopia *Parisului* a intrat nu de mult în tratative cu întreprinderea cinematografică *Fiat* și a butit să ducă tratativele la bun sfârșit, închinând numita întreprindere cu filmarea catehismului întreg. Ducerea la îndeplinire a acestui angajament o va supraveghea o comisie compusă din catiheți și teologi de seamă. Toți cugetă și simțesc creștinește numai bucuria pot de realizarea acestui dor mai vechiu, în cât în felul acesta vor avea prilej și adăpliniți de instrucția religioasă să se orienteze într'ale credinței. Și cu ei deodată își vor prospeta cunoștințele religioase și ceilalți, altfel au fost mai norocoși sub raportul instrucției catehetice.

**Judecata canibalului.** „*Timpu*” produce, după revista londoneză „*The Statesman and Nation*”, o scurtă convorbire unui misionar englez cu un bătrân canibal negru din tribul *Niam-Niam*. Misionarul vorbit negrului, între altele, despre imensii sacrificii de vieți omenești provocate de ultimul război european. — „Cum ați putut mânca carne omenească?”, a exclamat mirat canibalul. — „Noi albi, (i-a răspuns mândru misionarul) nu mâncăm carne de om”. — „Atunci, de ce mai omoriți?” — replică tot mai mirat bătrânul canibal. — Avea dreptate canibalul: răsbolirea „albilor” este incomparabil mai absurd și mai înșelătoare decât cea a sălbaticilor, cari cel puțin știu ce vrea să vâneze hrană!

† **Ion Pop-Zeicani senior**, bătrân model de viață creștinească, venit la *Blaj* în *Tara Hațegului*, a trecut la cele veșnice o dată cu sfârșitul anului 1938, în vârstă de 71 de ani. — Tatăl marelui făcă-i parte cu aleșii săi!

**Mulțumită publică.** Comitetul central al „*Ciaștinii*” aduce viile sale mulțumiri *Dor* mai jos menționați cari au binevoit să-și răscumpere felicitările Srt. Sărbători și a Anului nou cu următoarele sume donate în scopurile culturale ale acestei instituții: *D. Marius Sturza*, prof. univ. Cluj Lei 500; *2. D. Ion Victor Vancea*, notar public A.-Iulia Lei 300; *Sextil Pușcartiu*, prof. Univ. Cluj Lei 250; *4. D. Dr. I. Gărbacea*, dela Univ. Cluj 10.000. Total Lei 1.000.

## Publicațiune

Comitetul bisericesc gr. cat. din *Verde de jos* (jud. *Făgăraș*), cu ziua de 15 Ianuarie 1939, dă în licitație publică edificarea în *Verde de jos* a caselor parohiale, precum și tâmplăria. flectanții să se prezinte în aceeași zi la oficiul parohial pentru a lua parte la licitația care va ține, în scris precum și verbal.

Curator primar: **Gh. Stoica Andrei** Adm. Parohial: **Aurel Fra**

Telefonul „Unire

Oficiul parohial *Romuli*. Am primit abonamentul pe 1937:

Am primit abonamentul pe 1938: Oficiul parohial Satu nou de sus, Oficiul parohial *Picereni*, Oficiul parohial *Satu-mic*, Oficiul parohial *Craidoorolț*, Biserica cat. *Ghirișul de Criș*, Oficiul parohial *Năsăud*, *C. Pr. A. Ghenetea*, Oficiul parohial *Vama*, Oficiul parohial *Izvin*, *P. Cehal*, Biserica *Hurezul mare*, Oficiul parohial *Ciheiu*, Oficiul parohial *Rogoz*, Biserica *Baia sprie*, Oficiul parohial *Sanovița*, Oficiul parohial *Sfarnaș*, Oficiul parohial *Pădureni*, *E. Cauaș*, *T. Oradea*, Oficiul parohial *Vaida Recea*, Oficiul parohial *Nevrincea*, *A. Șeicaș*, *T. Acăș*. Am primit abonamentul pe 1937.

*H. Arad*. Confirmăm primirea abonamentului pe 1934 și 1935.

Oficiul parohial *Zelnoe*. Chităm primirea abonamentului pe 1936—1938.

*M. Salsăg*. Am primit abonamentul pe 1937 și

Am primit abonamentul pe 1939: *T. Jibc Aiud*, *Dr. T. Deva*, *Dr. S. Aleșd*, *B. Dumbrava*, *M. T. B. Vadul Carol II*, *I. Cluj*, Oficiul parohial *Sint Ghimeș-făget*, *Dr. F. Zălau*, Oficiul parohial *Sănnic mare*.